

Kulturutskottets betänkande 2020/21:KrU3

Radio och tv i allmänhetens tjänst

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete och genomförda insatser. Motionerna handlar bl.a. om reformering av radio och tv i allmänhetens tjänst, distributionsteknik och nordiskt programutbyte.

I betänkandet finns fyra reservationer (SD, KD, L) och två särskilda yttranden (M, C).

Behandlade förslag

Cirka 30 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Bakgrund	5
Utskottets överväganden	7
Reformera radio och tv i allmänhetens tjänst	7
Förvaltningsstiftelsens oberoende	8
Distributionskanaler	9
Nordiskt programutbyte	11
Medie- och informationskunnighet	12
Motionsyrkanden som bereds förenklat	14
Reservationer	16
1. Reformera radio och tv i allmänhetens tjänst, punkt 1 (SD)	16
2. Reformera radio och tv i allmänhetens tjänst, punkt 1 (KD)	17
3. Förvaltningsstiftelsens oberoende, punkt 2 (L)	18
4. Distributionskanaler, punkt 3 (SD)	19
Särskilda yttranden	20
1. Motionsyrkanden som bereds förenklat, punkt 6 (C)	20
2. Radio och tv i allmänhetens tjänst (M)	20
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	21
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	21
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som bereds förenklat	25

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Reformera radio och tv i allmänhetens tjänst

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:601 av Josef Fransson (SD) yrkande 1,

2020/21:604 av Josef Fransson (SD),

2020/21:803 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:969 av Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall
(båda M) yrkande 3 och

2020/21:3143 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 17.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (KD)

2. Förvaltningsstiftelsens oberoende

Riksdagen avslår motion

2020/21:3244 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 5.

Reservation 3 (L)

3. Distributionskanaler

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:803 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 8,

2020/21:969 av Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall
(båda M) yrkande 4 och

2020/21:1326 av Betty Malmberg (M) yrkande 2.

Reservation 4 (SD)

4. Nordiskt programutbyte

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1037 av Mats Nordberg och Staffan Eklöf (båda SD) yrkande 2
och

2020/21:1703 av Mikael Damsgaard (M) yrkande 2.

5. Medie- och informationskunnighet

Riksdagen avslår motion

2020/21:2728 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 3.

6. Motionsyrkanden som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 11 februari 2021

På kulturutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (L), Vasiliki Tsouplaki (V), Viktor Wärnick (M), Lawen Redar (S), Hans Hoff (S), Annicka Engblom (M), Aron Emilsson (SD), Lars Mejern Larsson (S), Per Lodenius (C), Ann-Britt Åsebol (M), Angelika Bengtsson (SD), Anna Wallentheim (S), Åsa Karlsson (S), Jonas Andersson i Linköping (SD), Anna Sibinska (MP), John Weinerhall (M) och Robert Halef (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 32 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21 som gäller reformering av radio och tv i allmänhetens tjänst, förvaltningsstiftelsens oberoende, distributionsteknik, nordiskt programutbyte samt medie- och informationskunnighet (MIK) bland barn och unga.

Av dessa bereds 20 yrkanden i förenklad form eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Motionsförslag som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Bakgrund

Nationella mål inom medieområdet

De av riksdagen beslutade målen för mediepolitiken är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan (prop. 2014/15:1, utg. omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96).

En moderniserad radio- och tv-lag

Riksdagen fattade i oktober 2020 beslut om en moderniserad radio- och tv-lag för att genomföra ändringar i EU:s direktiv om audiovisuella medietjänster (AV-direktivet) i svensk rätt (prop. 2019/20:168, bet. 2020/21:KU3, rskr. 2020/21:16). Lagändringarna trädde i kraft den 1 december 2020 och omfattar bl.a.

- regleringar av s.k. videodelningsplattformar
- bestämmelser om tv-sändningar och beställ-tv
- bestämmelser om skydd av barn
- krav på program med europeiskt ursprung
- tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning
- reklam och produktplacering.

Utöver dessa förändringar för att genomföra AV-direktivet i svensk rätt fattade riksdagen beslut om nya bestämmelser om beställradio från public service, ändringar i fråga om den s.k. vidaresändningsplikten samt att ta bort tillståndsvillkoret om respekt för den enskildes privatliv ur sändningstillstånden för programföretagen fr.o.m. den 1 januari 2021, om företagen begär det. Syftet är att möjliggöra ett utvidgat självreglerande system där frågor om enskilda

publicitetsskador prövas av Allmänhetens Medieombudsman och Mediernas Etiknämnd.

Utskottets överväganden

Reformera radio och tv i allmänhetens tjänst

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om reformering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Utskottet hänvisar till innevarande sändningstillstånd 2020–2025.

Jämför reservation 1 (SD) och 2 (KD).

Motionerna

Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M) vill i motion 2020/21:969 yrkande 3 att public service-uppdraget som sådant ska renodlas. Motionärerna menar att public service-begreppet behöver anpassas till dagens mångfald på medieområdet tillsammans med en anpassning av uppdragets omfattning.

Aron Emilsson m.fl. (SD) föreslår i kommittémotion 2020/21:803 yrkande 1 att regeringen tillsätter en större utredning för en modernisering av public service som system. Motionärerna vill bl.a. konstruera ett modernt public service-system med starkt inbyggda mekanismer som i den mån det går utgör grunden för en opartisk medieaktör. Josef Fransson (SD) yrkar i motion 2020/21:601 yrkande 1 att public service ska reformeras och bantas. Motionären anför att public service är en av de samhällsbärande institutioner som indirekt är ideologiskt styrd. Samma motionär föreslår i motion 2020/21:604 att public service i dess nuvarande form ska avskaffas och ersättas av en riktig demokratisk public service. Motionären anför att finansieringen ska vara offentlig men att privata utförare ska stå för produktion och distribution.

Roland Utbult m.fl. (KD) vill i kommittémotion 2020/21:3143 yrkande 17 värna en public service som ska finnas tillgängligt brett med ett på sikt smalare uppdrag med fokus på samhällsinformation, oberoende och saklig nyhetsförmedling samt ett högkvalitativt kulturutbud.

Utskottets ställningstagande

Sändningstillstånden för Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) (programföretagen) löper under perioden 2020–2025 och föregicks av utredningsarbete inom ramen för en parlamentarisk public service-kommitté (dir. 2016:111, dir. 2017:73). Från och med 2026 gäller sändningstillstånden i åtta år, dvs. den första åttaåriga perioden infaller 2026–2033 (prop. 2018/19:136, bet. 2019/20:KrU2, rskr. 2019/20:20).

Utskottet vill lyfta fram den breda politiska enigheten om betydelsen av oberoende radio och tv i allmänhetens tjänst för ett demokratiskt samhälle. Verksamheten ska ge utrymme för en mängd uttryck och åsikter som annars inte syns eller hörs i offentligheten och därigenom bidra till nyfikna, välinformerade och engagerade medborgare.

Utskottet välkomnar därför att programföretagens huvudsakliga uppdrag, enligt innevarande sändningstillstånd, är att erbjuda ett mångsidigt programutbud som omfattar allt från det breda anslaget till mer särpräglade programtyper. Målsättningen bör enligt utskottet fortsätta att vara att erbjuda en programverksamhet med hög kvalitet och relevans i ett starkt föränderligt medielandskap. Det är sedan upp till programföretagen att inom sändningstillståndets ramar utforma en programverksamhet som balanserar bredd och djup, som är relevant för alla och inte primärt maximerar antalet tittare eller lyssnare. Utskottet vill också i sammanhanget uppmärksamma att programföretagen har i uppdrag att, genom sin verksamhet, bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet (prop. 2018/19:136, bet. 2019/20:KrU2, rskr. 2019/20:20).

Utskottet finner därmed inga skäl att tillstyrka motionsyrkandena och avstyrker därmed motionerna 2020/21:601 (SD) yrkande 1, 2020/21:604 (SD), 2020/21:803 (SD) yrkande 1, 2020/21:969 (M) yrkande 3 och 2020/21:3143 (KD) yrkande 17.

Förvaltningsstiftelsens oberoende

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om stärkt oberoende för Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR). Utskottet hänvisar till insatser som redan har gjorts.

Jämför reservation 3 (L).

Motionen

Christer Nylander m.fl. (L) yrkar i kommittémotion 2020/21:3244 yrkande 5 att regeringen ska vidta åtgärder för att stärka oberoendet för Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR). Motionärerna menar att stiftelseförordnandet bör skärpas ytterligare så att inte heller anställda i ett riksdagsparti, Europaparlamentariker eller anställda vid Europaparlamentarikers kansli ska kunna utses till ledamot. Motionärerna vill även se en karenstid om ett år för att bli valbar till förvaltningsstiftelsens styrelse.

Utskottets ställningstagande

Förvaltningsstiftelsens huvudsakliga uppgift är att utse styrelserna för de tre programföretagen. De 13 ledamöterna i förvaltningsstiftelsen utses av regeringen efter förslag från de politiska partierna. Ambitionen är att eftersträva en jämn könsfördelning och ledamöterna ska ha erfarenhet från olika verksamheter i samhället och av olika delar av landet. Statsråd och anställda i Regeringskansliet får inte vara styrelseledamöter. Från och med den 1 januari 2020 kan inte heller aktiva riksdagsledamöter väljas till ledamöter i förvaltningsstiftelsen (prop. 2017/18:261, bet. 2018/19:KrU2, rskr. 2018/19:20). Regeringen fattade i maj 2020 även beslut om ett tillägg till stiftelseförordnandet för att säkerställa att ordförande och ledamöter i förvaltningsstiftelsen tillsätts utifrån kompetens, integritet och lämplighet (prop. 2018/19:136, bet 2019/20:KrU2, rskr. 2019/20:20).

Utskottet menar att åtgärder redan har gjorts i förvaltningsstiftelsens sammansättning för att värna programföretagens oberoende. Utskottet finner därför i nuläget inga skäl att tillstyrka motionsyrkandet och avstyrker därmed motion 2020/21:3244 (L) yrkande 5.

Distributionskanaler

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som handlar om distributionskanaler för SVT:s programverksamhet. Utskottet hänvisar till insatser som redan har gjorts och till pågående beredningsarbete.

Jämför reservation 4 (SD).

Motionerna

Betty Malmberg (M) vill i motion 2020/21:1326 yrkande 2 utvärdera om programföretagen levererar sitt programinnehåll utan att hänvisa till externa distributionsplattformar. Motionären refererar till att studier visar att var femte person över 65 år i Sverige står utanför det digitala samhället och att det behöver följas upp i vilken utsträckning programföretagen hänvisar till externa plattformar. Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M) vill i motion 2020/21:969 yrkande 4 att regeringen framöver ska sträva efter att formulera programföretagens uppdrag på ett sätt som inte begränsar deras uppdrag till specifika tekniska distributionskanaler.

I kommittémotion 2020/21:803 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 8 föreslås att programföretagens webbinnehåll ska inkluderas i sändningstillstånden.

Utskottets ställningstagande

Att en så stor del av befolkningen som möjligt kan ta del av programföretagens verksamhet är avgörande för företagets legitimitet. Marknäten gör att programmen kan tas emot av publiken utan krav på abonnemang och garanterar programföretagen en god kontroll över hela distributionskedjan. Programföretagens sändningar via marknätet ska kunna tas emot av minst 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen och SR ska sända ljudradio i fyra rikstäckande programtjänster i analoga marksändningar (FM), varav en bör ha regionalt uppdelat innehåll.

Med det sagt vill utskottet referera till sitt tidigare ställningstagande att teknikutvecklingen driver fram snabba förändringar inom medieområdet och att det är en komplicerad uppgift att möta förändringarna med adekvata lösningar och med god framförhållning inom ramen för regleringen av radio och tv i allmänhetens tjänst. Under coronapandemin har visserligen det linjära tv-tablåttittande ökat. Samtidigt visar den senaste statistiken från Mediamätning i Skandinavien AB (MMS) och Myndigheten för press, radio och tv (MPRTV) att SVT Play i dag är den största svenska streamingtjänsten med ca 20 procent av tittarna. SVT drar slutsatsen att vid årsskiftet 2021/22 kommer tjänsten SVT Play att ha fler tittare än SVT1. SVT kommer därför att gå över till att använda begreppet totalräckvidd, dvs. den sammantagna räckvidden för SVT:s kanaler och streamingtjänster. Utskottet vidhåller därför att den utökade definitionen av kärnverksamhet, som även omfattar att tillhandahålla program till allmänheten på programföretagens egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet, är ett steg i rätt riktning för att tillmötesgå förändrade konsumtionsmönster (prop. 2018/19:136, bet. 2019/20:KrU2, rskr. 2019/20:20).

Programföretagen har även getts möjlighet att tillgodoräkna sig en viss andel av programverksamheten på internet för att uppfylla public service-uppdraget. Varje enskilt innehållsvillkor ska dock huvudsakligen uppfyllas i marknätet. Programverksamhet på internet ska redovisas utförligt i de årliga public service-redovisningarna (prop. 2018/19:136, bet. 2019/20:KrU2, rskr. 2019/20:20). Utskottet noterar att SVT har presenterat riktlinjer för distribution av SVT:s innehåll och tjänster på externa plattformar. Dessa innebär att plattformar ska bidra till att förenkla publikens tillgång till och användning av SVT:s innehåll och tjänster samt garantera SVT:s oberoende i förhållande till kommersiella aktörer.

Utskottet noterar i sammanhanget förslaget från 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté om att det införs en delegationsbestämmelse i yttrandefrihetslagen, som innebär att det i lag meddelas föreskrifter om villkor för att sända program för verksamhet som bedrivs med ett uppdrag att sända ljudradio eller tv i allmänhetens tjänst, under förutsättning att uppdraget finansieras med allmänna medel. Kommittén uttalar i sitt betänkande att det är att betrakta som otillfredsställande att en stor och växande del av programföretagens verksamhet inte kan inordnas under de villkor som är bärande för public service i Sverige. Likaså noterar kommittén att det

nuvarande regelverket innebär att allmänna medel som bl.a. finansierar programföretagens playtjänster, text på webbplatser samt appar är oregrerade (SOU 2020:45). Betänkandet har remitterats och frågan bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Utskottet menar fortfarande att teknikutvecklingen inom medieområdet driver på förändringstakten och återkommande ställer olika medieaktörer inför nya utmaningar. Utskottet kommer att fortsätta att följa utvecklingen i syfte att värna tillgängligheten till radio och tv i allmänhetens tjänst utifrån principerna om verksamhetens integritet och oberoende. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2020/21:803 (SD) yrkande 8, 2020/21:969 (M) yrkande 4 och 2020/21:1326 (M) yrkande 2.

Nordiskt programutbyte

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om s.k. geoblockering och nyhetssändningar i Norden. Utskottet hänvisar till pågående lagstiftningsarbete och programföretagens sändningstillstånd för 2020–2025.

Motionerna

I motion 2020/21:1703 yrkande 2 tar Mikael Damsgaard (M) upp frågan om tillgång till de nordiska programföretagens digitala tv-tjänster genom ökat samarbete mellan nordisk public service. Motionären menar att SVT i större utsträckning geoblockerar sina program än Danmarks Radio, dvs. inte möjliggör visning av sina program utanför Sverige.

I motion 2020/21:1037 vill Mats Nordberg och Staffan Eklöf (båda SD) yrkande 2 att svenska nyheter sänds i andra nordiska länder. Motionärerna vill ge SVT i uppdrag att regelbundet visa nyheter från Norge, Danmark och Finland samt anser att Sverige ska verka för att svenska nyheter visas i grannländerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har följt frågan om geoblockering under en längre tid. Utskottet ser därför mycket positivt på att regeringen nu aviserar en proposition i mars 2021 med förslag till lagändringar med anledning av det EU-direktiv som antogs i april 2019 och som syftar till att förbättra gränsöverskridande tillgång till radio- och tv-program¹. En ny ursprungslandsprincip inom Europeiska

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/87 av den 17 april 2019 om fastställande av bestämmelser för utövandet av upphovsrätt och närstående rättigheter tillämpliga på vissa av sändarföretagens online-sändningar och vidaresändningar av radio- och tv-program och om ändring av rådets direktiv 93/83/EEG.

ekonomiska samarbetsområdet (EES) ska omfatta att radio- och tv-företag frivilligt gör vissa program tillgängliga i playtjänster. Företagen ska endast klarera de rättigheter som krävs för att göra program tillgängliga i det land där företagen huvudsakligen är etablerade. Sändningar som avses är alla radioprogram samt nyhets- och aktualitetsprogram på tv. Programmen ska vara egna produktioner som produceras av radio- eller tv-företaget med egna resurser, inklusive offentliga medel. Beställda produktioner och samproduktioner samt idrottsevenemang omfattas inte av ursprungslandsprincipen. Ersättningsmodellen utgår bl.a. från hur länge programmen är tillgängliga online och publikstorlek.

Enligt SVT:s sändningstillstånd för 2020–2025 ska nyhetsverksamheten bedrivas så att en mångfald i nyhetsurval, analyser och kommentarer kommer till uttryck i olika program. Programföretaget ska meddela nyheter, stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden och därvid ge den allsidiga information som medborgarna behöver för att vara orienterade och ta ställning i samhälls- och kulturfrågor. SVT ska granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna samt spegla verksamheten inom sådana organ och inom andra maktsfärer. De ska erbjuda ett utbud av nyheter på olika språk för människor i Sverige och i Sveriges närområden som inte kan ta del av nyheter på svenska. Nyhetsförmedling och samhällsbevakning ska utgå från olika perspektiv, så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter. Den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden ska stärkas under tillståndsperioden. SVT ska vidare enligt sina sändningstillstånd för 2020–2025 sända program om och från de nordiska grannländerna i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen. Utskottet menar att SVT:s nyhetsuppdrag möjliggör en allsidig rapportering och att det, tillsammans med kulturuppdraget, ger goda förutsättningar för ett brett verksamhetsutbyte mellan de nordiska länderna.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2020/21:1037 (SD) yrkande 2 och 2020/21:1703 (M) yrkande 2.

Medie- och informationskunnighet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om medie- och informationskunnighet. Utskottet hänvisar till insatser som redan har gjorts.

Motionen

Anna Sibinska m.fl. (MP) anser i kommittémotion 2020/21:2728 yrkande 3 att medie- och informationskunnighet (MIK) kan underlätta det demokratiska

samtalet och lyfter fram folkbiblioteken som en institution som kan bidra till en levande dialog om MIK.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen har gett Statens medieråd i uppdrag att fr.o.m. den 1 januari 2021 kartlägga och redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att främja MIK i Sverige. Uppdraget är en del av Sveriges arbete med att genomföra EU:s reviderade direktiv om audiovisuella medietjänster (AV-direktivet) och det ska genomföras i nära samverkan med MPRTV. Statens medieråd har sedan tidigare 2 miljoner kronor årligen till sitt förfogande för uppdraget att förstärka arbetet för ökad MIK, t.ex. genom att utveckla samverkan på området.

Utskottet vill även i sammanhanget lyfta fram det mediestöd som MPRTV fördelar enligt mediestödsförordningen (2018:2053). Tillsammans med ett innovations- och utvecklingsstöd har myndigheten beviljat olika aktörer stöd för digital utveckling som främjar tillgång till oberoende nyhetsförmedling med inriktning på barn och unga. Som exempel kan nämnas en tillgänglighetsanpassad tjänst som ska bidra med trovärdiga och fördjupande nyheter till undervisningen och främja ett källkritiskt tänkande, elever i åldern 13–19 år som producerar och publicerar nyheter samt en undersökning av barns, i åldern 6–12 år, behov och önskemål för att uppmuntra till nyhetsläsning, bl.a. genom s.k. *gamification*, vilket innebär att man använder spelelement inom verksamheter som traditionellt inte hör samman med spelande.

Utskottet finner inga skäl att rikta något tillkännagivande till regeringen i enlighet med motionsyrkandet och avstyrker därmed motion 2020/21:2728 (MP) yrkande 3.

Motionsyrkanden som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns i bilaga 2.
Jämför det särskilda yttrandet (C).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare under valperioden behandlat motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som tas upp nedan. Detta har gjorts i betänkande 2018/19:KrU4, betänkande 2019/20:KrU2 samt betänkande 2019/20:KrU11. Riksdagen avlog i enlighet med utskottets förslag motionsyrkandena. Utskottet avstyrker följande motionsyrkanden med hänvisning till detta.

Motion 2020/21:803 av Aron Emilsson, m.fl. (SD) yrkandena 2–4, 7 och 9–11

I motionen yrkas om tillkännagivanden om att regeringen ska ta fram direktiv för att se över möjligheterna att slå samman public service-företagen till ett bolag som sysslar med samtliga format (yrkande 2). Motionärerna föreslår även tillkännagivanden om finansiering av public service (yrkande 3), om nordiskt samarbete (yrkande 4), om kvotering och representationstillsättning utifrån ovidkommande yttre kriterier (yrkande 7) samt om ansvaret för svenska språket (yrkande 11). Motionärerna menar vidare att förhandsprövning inte bör göras av en myndighet underställd regeringen (yrkande 9) samt att regeringen bör tillsätta en utredning som ser över frågan om övergången från marksänd tv till andra distributionsätt (yrkande 10).

Motion 2020/21:969 av Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M) yrkandena 1 och 2

Motionärerna vill säkerställa grundförutsättningarna för public service, dvs. dess oberoende och självständighet (yrkande 1) samt att public service inte konkurrerar med kommersiella aktörer (yrkande 2).

Motion 2020/21:1037 av Mats Nordberg och Staffan Eklöf (båda SD) yrkande 1

Motionärerna vill att nyhetsprogram sänds på skandinaviska språk från nordiska länder via Sveriges Television AB.

Motion 2020/21:2272 av Sten Bergheden (M) yrkandena 2 och 3

Motionären föreslår att det ska ses över vilka verksamheter som ska ligga inom public services uppdrag (yrkande 2) och att ekonomin för public service ska ses över (yrkande 3).

Motion 2020/21:2884 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 4

I yrkandet lyfter motionärerna fram samverkan mellan nordiska public service-företag.

Motion 2020/21:3083 av Edward Riedl (M)

Motionären vill att möjligheterna ska ses över för att främja en rikstäckande public service och motverka en centralisering av public service-företagen.

Motion 2020/21:3174 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 4

Motionärerna vill att förutsättningarna ska ses över för de tre programföretagen att så långt det är möjligt tillgängliggöra sitt journalistiska public service-material för fri användning.

Motion 2020/21:3244 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 4

Motionärerna vill ge public service-företagen i uppdrag att utarbeta tydliga riktlinjer för hur de ska hantera lokal konkurrens i syfte att värna den mediala ekologin.

Motion 2020/21:3396 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkandena 2–4

Motionärerna vill slå ihop public service-företagen (yrkande 2), förtydliga ägardirektiv för public service-företagen (yrkande 3) samt utreda en försäljning av vissa delar av public service för ett smalare utbud (yrkande 4).

Motion 2020/21:3602 av Runar Filper (SD) yrkande 1

Motionären vill stärka och återta det svenska språkets ställning i statliga medier.

Reservationer

1. Reformera radio och tv i allmänhetens tjänst, punkt 1 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:803 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1,

bifaller delvis motionerna

2020/21:969 av Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M)

yrkande 3 och

2020/21:3143 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 17 och

avslår motionerna

2020/21:601 av Josef Fransson (SD) yrkande 1 och

2020/21:604 av Josef Fransson (SD).

Ställningstagande

Public service är, tillsammans med tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, grundbulten i vårt mediasystem och i förlängningen i vår demokrati. Public service har ett viktigt grunduppdrag att förmedla kvalitativ samhällsinformation, ha ett brett utbud av svensk och nordisk film- och tv-produktion för svenska folket, producerat på svenska i Sverige och vara en aktör som främjar svenska språket samt belyser svensk kultur och natur. Utöver det har programföretagen ett särskilt viktigt uppdrag att säkerställa att betydelsefull information når hela befolkningen vid krissituationer. Det är därför också viktigt att public service får tillräckliga resurser för att kunna utföra uppdraget, men även att programföretagen inte lägger betydande medel på innehåll som kan tillgodoses av kommersiella aktörer.

Många upplever att programföretagen de senaste åren brustit i sitt uppdrag när det gäller saklig informationsförmedling och opartiskt innehåll. Vi tror att en del av landets nuvarande utmaningar hade kunnat lindras, eller undvikas, om medborgarna fått full insikt och förståelse i vad vissa politiska förslag skulle komma att få för konsekvenser. Det talas om en åsiktskorridor i hela mediasfären, en åsiktskorridor som public service tyvärr hållit sig inom.

För att uppnå en högre trovärdighet för public service behöver public service-systemet reformeras. Vi vill se en översyn av public service och dess

kringliggande system. Därför föreslår vi att regeringen tillsätter en större utredning för att konstruera ett nytt, modernare public service-system med starka inbyggda mekanismer som, i den mån det går, utgör grunden för en opartisk medieaktör.

2. Reformera radio och tv i allmänhetens tjänst, punkt 1 (KD)

av Robert Halef (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3143 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 17,
bifaller delvis motionerna
2020/21:803 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1 och
2020/21:969 av Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M)
yrkande 3 och
avslår motionerna
2020/21:601 av Josef Fransson (SD) yrkande 1 och
2020/21:604 av Josef Fransson (SD).

Ställningstagande

Public service har en väldigt viktig roll att spela för att tillhandahålla en allsidig och opartisk nyhetsverksamhet, inte minst för att tillgodose de särskilda behov som finns hos vissa målgrupper såsom barn och unga, personer med funktionsnedsättning och minoritetspraksgrupper. Detta gäller såväl nationella och regionala som internationella nyheter. Public service fyller också en väldigt viktig funktion som förmedlare av ren samhällsinformation. Detta gäller i vardagen men ännu mer i svårare tider, såsom i kris eller krig.

Jag anser att det i dag är en alltför liten andel av programföretagens samlade sändningar som utgörs av nationell, regional eller internationell nyhetsförmedling alternativt samhällsinformation. I stället upptas en stor del av tablåerna av nöjesprogram. Detta är inte en rimlig prioritering. Ett tydligare fokus borde läggas på det som är kärnan i public service-uppdraget. Nöjesproduktioner kan kommersiella aktörer sköta minst lika bra. Public service är en viktig del av det svenska mediasamhället, framför allt i fråga om opartisk nyhetsbevakning och förmedling av samhällsinformation. För den svenska demokratis skull bör public services fokus ligga just på detta.

Kristdemokraterna vill därför verka för att värna en public service som finns brett tillgänglig i de kanaler som människor använder. För att stärka public services legitimitet över tid behöver uppdraget smalnas av jämfört med i dag och ges ett huvudsakligt fokus på samhällsinformation, oberoende och saklig nyhetsförmedling nationellt och regionalt samt därutöver ett högkvalitativt kulturutbud. En viktig del av uppdraget är att göra utbudet tillgängligt för personer med funktionsnedsättning och möta minoriteters behov och önskemål. En utgångspunkt är att frigjorda medel ska användas till att stärka mångfalden i det svenska mediasamhället samt till att sänka public service-avgiften. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Förvaltningsstiftelsens oberoende, punkt 2 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3244 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 5.

Ställningstagande

Liberalerna värnar public service-mediernas funktion i samhället. De har till uppgift att bedriva radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst. Verksamheten ska således präglas av oberoende, opartiskhet och saklighet.

Frågan om public service-mediernas oberoende har varit föremål för utredning inom 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté, som presenterade sitt betänkande tidigare i år (SOU 2020:45). Jag beklagar djupt att det inom kommittén på grund av vissa partiers motstånd visade sig omöjligt att lägga fram ett lagförslag som hade den breda förankring som alltid bör eftersträvas i samband med grundlagsändringar.

Det behövs åtgärder för att stärka programföretagens journalistiska oberoende. De tre programföretagen ägs av Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB, i dagligt tal ofta kallat förvaltningsstiftelsen eller ägarstiftelsen. Stiftelsen utses av regeringen och fungerar som en mellanhand eller buffert mellan den politiska nivån och programföretagen. På så vis minskar utrymmet för partipolitiserings av ägarstyrningen. Genom stegvisa ändringar har det blivit otillåtet för verksamma riksdagsledamöter, statsråd eller anställda i Regeringskansliet (såsom statssekreterare) att vara styrelseledamöter i

förvaltningsstiftelsen. Däremot är det fullt möjligt för de politiska partierna att nominera sina anställda tjänstemän till stiftelsen, vilket kan skapa olämpliga lojalitetskonflikter. Det finns inte heller någon karensregel som hindrar en person från att gå direkt från politiken till stiftelsen för att säkra den politiska sfärens integritet.

Jag vill att stiftelseförordnandet för förvaltningsstiftelsen skärps ytterligare, så att inte heller den som är anställd i ett riksdagsparti, verksam Europaparlamentariker eller anställd i en Europaparlamentarikers personliga kansli kan vara styrelseledamot. Det bör likaså införas en generell karensregel så att den som lämnar uppdraget som riksdagsledamot, statsråd etc. eller lämnar sin politiska anställning kan bli valbar till styrelsen först efter ett års tid.

4. Distributionskanaler, punkt 3 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:803 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 8,
bifaller delvis motion
2020/21:969 av Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M)
yrkande 4 och
avslår motion
2020/21:1326 av Betty Malmberg (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Programbolagens webbsidor innehåller mycket som vanliga tv-sändningar inte innehåller, såsom textavsnitt intill programinslag som givetvis bör kunna granskas utifrån programföretagens uppdrag om saklighet och opartiskhet.

2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté (SOU 2020:45) föreslår ändringar som möjliggör granskning av webbinnehåll. Det är glädjande att alla partier äntligen lyssnat på oss och att vi nu tillsammans tagit fram förslag för att lösa denna ohållbara problematik.

Vi uppmanar regeringen att snarast ge förslag till grundlagsändringar som möjliggör för riksdagen att fatta beslut om att programbolagens webbtjänster ska inkluderas i sändningstillstånden, bl.a. för att tjänsterna ska kunna granskas utifrån saklighet och opartiskhet.

Särskilda yttranden

1. Motionsyrkanden som bereds förenklat, punkt 6 (C)

Per Lodenius (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna under rubriken Motioner som föreslås beredas förenklat eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet och i betänkandena 2019/20:KrU2 och 2019/20:KrU11.

Jag vidhåller mitt partis ståndpunkt i motionen 2020/21:3174 yrkande 4. Jag avstår dock från att ge uttryck för den i detta betänkande.

2. Radio och tv i allmänhetens tjänst (M)

Viktor Wärnick (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och John Weinerhall (M) anför:

Senast till 2026, då en ny sändningstillståndsperiod inleds, behöver en ny och reformerad public service-politik vara på plats. Vi moderater har tillsatt en mediepolitisk arbetsgrupp och vi kommer att återkomma med resultatet av det arbetet. Där tar vi ett bredare grepp om mediepolitiken med utgångspunkten att främja mångfalden. Vi vill värna public services unika roll även i framtiden, samtidigt som vi ser att kärnan i uppdraget kan stärkas och kravet på saklighet och opartiskhet kan vårdas.

Genom detta särskilda yttrande vill vi hänvisa till våra ställningstaganden och utgångspunkter för en reformerad public service-politik som återfinns i vår kultur- och mediepolitiska motion 2020/21:3336.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:601 av Josef Fransson (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera och banta public service och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:604 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa public service i dess nuvarande form och införa riktig demokratisk public service och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:803 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en större utredning för en modernisering av public service som system och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att direktiv bör tas fram som ser över möjligheterna att slå samman public service-bolagen till ett bolag som sysslar med samtliga format, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om finansiering av public service och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiskt samarbete och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvotering och representationstillsättning utifrån ovidkommande yttre kriterier och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att public service-bolagens webbinnehåll ska inkluderas i sändningstillstånden och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i de fall en förhandsprövning görs bör den inte göras av en myndighet under regeringen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över frågan kring övergången från marksänd tv till andra distributionssätt och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ansvaret för svenska språket och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:969 av Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa grundförutsättningarna för public service, dvs. dess oberoende och självständighet, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att public service inte bör konkurrera med kommersiella aktörer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att public service-uppdraget som sådant bör renodlas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen framöver ska sträva efter att formulera public service-bolagens uppdrag på ett sätt som inte begränsar deras uppdrag till specifika tekniska distributionskanaler och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1037 av Mats Nordberg och Staffan Eklöf (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sända nyhetsprogram på skandinaviska språk från nordiska länder via SVT och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att svenska nyheter sänds i andra nordiska länder och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1326 av Betty Malmberg (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera huruvida public service-bolagen levererar sitt programinnehåll utan att hänvisa till externa distributionsplattformar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1703 av Mikael Damsgaard (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgång till de nordiska public service-bolagens digitala tv-tjänster och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2272 av Sten Bergheden (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över vilka verksamheter som ska ligga inom public services uppdrag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ekonomin för public service och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2728 av Anna Sibinska m.fl. (MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om medie- och informationskunnighet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2884 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samverkan mellan nordiska public service-bolag och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3083 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att främja en rikstäckande public service och motverka centralisering av public service-företagen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3143 av Roland Utbult m.fl. (KD):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna en public service som ska finnas tillgänglig brett med ett på sikt smalare uppdrag med fokus på samhällsinformation, oberoende och saklig nyhetsförmedling och ett högkvalitativt kulturutbud, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3174 av Per Lodenius m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion så långt det är möjligt ska tillgängliggöra sitt journalistiska public service-material för fri användning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3244 av Christer Nylander m.fl. (L):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna den mediala ekologin och ge public service-bolagen i uppdrag att utarbeta tydliga riktlinjer för hur de ska hantera lokal konkurrens och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att stärka oberoendet för Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3396 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en hopslagning av public service-bolagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förtydligade ägardirektiv till public service-bolagen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en försäljning av vissa delar av public service för ett smalare utbud och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3602 av Runar Filper (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka och återta det svenska språkets ställning i statliga medier och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som bereds förenklat**

Motion	Motionärer	Yrkanden
6. Motionsyrkanden som bereds förenklat		
2020/21:803	Aron Emilsson m.fl. (SD)	2–4, 7 och 9–11
2020/21:969	Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M)	1 och 2
2020/21:1037	Mats Nordberg och Staffan Eklöf (båda SD)	1
2020/21:2272	Sten Bergheden (M)	2 och 3
2020/21:2884	Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)	4
2020/21:3083	Edward Riedl (M)	
2020/21:3174	Per Lodenius m.fl. (C)	4
2020/21:3244	Christer Nylander m.fl. (L)	4
2020/21:3396	Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)	2–4
2020/21:3602	Runar Filper (SD)	1